

Historieforum Västra Götaland bildades 2000 i efterdyningarna till de Dag Stålsjö-inspirerade debatterna om 'Svearikets vagg'. Syftet var att stimulera historieintresset och få till stånd flera arkeologiska undersökningar i länet – dessa är gravt eftersatta. Föreningen har varit mycket aktiv med utflykter, seminarier och bokutgivning.

Vid seminariet folkvandringstid i Vara våren 2010 reser sig en viss Christer Westerdahl (CW) upp och frågade: Finns det intresse av att åka till Ravenna nästa vår och titta på Teoderiks mausoleum? Hör och häpna, intresse fanns och resan blev av!!

Ravenna och Teoderik den store 455- 526.

Under folkvandringstiden ca 100 – 600 rörde sig saxare, angler, langobarder, heruler, vandaler, hunner, goter m fl norr om det sviktande men stora Romerska riket. Goter samlades 0- 200 i norra Polen, drog ned mot Svarta havet och delades upp i Västgoter och Östgoter. Östgoterna rövade framgångsrikt och pressade pengar ur romarna. Besegrades av hunnerna 375 men drog mot norra Italien och fick där sin storhetstid. Deras välutbildade ledare **Teoderik erbjöds vicekejsarposten** och styrde hela Italien och upp till alperna från Rhonedalen till Ungern. Det höll i ett par generationer sedan assimilerades östgoterna av sin omgivning. Västgoterna drev iväg ända till södra Spanien där de uppslukades ca 700.

Goternas historia är nedtecknad av balkangoten **Jordanes** i Konstantinopel år 551. Han bygger på ett försvunnet samlingsverk 'historia Gothorum' skrivet av Teoderiks senator Cassiodorus år 525. Detta bygger i sin tur delvis på ett äldre verk av västgoten Ablabius. Plats för förvanskningar! Cassiodorus angav för sin 'underfolkgrupp' amalerna 17 släktled helt enligt romersk förebild. Så gjorde flera germanska folk som gärna såg Skandinavien som ett urhem. Cassiodorus angav Gaut/Oden som sin förste härskare. Enda skrift på östgotiska är den s k **silverbibeln** dvs den bibelöversättning som Teoderiks biskop Wulfila gjorde. Bevarade är 118 blad av 336, mest från nya testamentet och från Paulus brev. Vi (svenskar) stal bibeln i Prag på 1600-talet.

I strid med romare o hunner utvecklades goterna till beridna krigare och utsökta beslag och vapen finns t ex i båtgravarna i Uppland. I Västergötland finns de största guldfynden, 24 kg varav 7 från Timboholmsskatten (Skövde) och med 20 fynd tyngre än 2 hg. Goternas kontakter norrut bibehölls. Kopplingen till orden gotar, Östergötland, Västergötland, Gotland är fantasieggande.

Att **offra krigsbyten** vid större drabbningar är en sed hos både kelter och germaner. I Tyskland och Danmark finns många offerplatser med sönderhuggen utrustning, oftast i våtmarker. I Sverige finns bara Skedemosse på Öland och så i Västergötland Vännebo och högaktuella (grävning pågår) **Finnestorp** SV Falköping. Beslag som hittats där visar hunnerpåverkan, stor hantverksskicklighet och en medveten symbolvärld som bara anstår personer med hög status.

Alltså: Nu bär det iväg med **Nybergs buss mot Teoderiks Mausoleum och den stad Ravenna** som var hans huvudstad jämte Verona.

Vilka åkte?

Sid2

Det är frestande att i detalj beskriva varje deltagare. Jag avstår, främst av utrymmesskäl. Ni måste också tyvärr stå ut med att jag för att få lite färg på berättelsen måste skriva om just de personer som jag råkade träffa. Men känn Dig inte utanför. Jag bevarar med glädje alla i mitt hjärta!

Det är också farligt att alltför snabbt bedöma en människa. Det krävs några motgångar för att den rätta ullen ska titta fram. Nu kom vi alla i söndagskostym och alla hade möjlighet till en mindre nystart för den person vi helst vill vara. En fördel på sitt sätt.

Grupp 1:

Vår 'driver' **Per-Åke Eriksson** =PÅ är inte bara förare. Också god talare, organisatör, improvisatör med obegränsad energi och i total avsaknad av dåligt humör!

Grupp 2:

16 pers som har kunskap om eller är medlemmar i Historieforum. Några är:

Nestorn **Hans Englund**, Tibro 94 år och föreningens förste ordförande. Byggmästare.

Den ej helt purunga **Olga Svensson** som bilat i 2 steg från Åsele, Västerbotten! Biokemist.

Lennart Axelsson Hjo ,kassör som drar ett stort lass i Historieforum vid bokförsäljning och utflykter.

Reseledaren marinarkologen **Christer Westerdahl** =CW nu verksam i Trondheim.

Grupp 3 :

På 90-talet bildade CW i Stockholm en förening "Natur och samhälle i Norden". I texten förkortat till **NOS** som deras tidning heter. Från den kom:

Majvor Renberg, Solna. Ursprungligen från Älvsbyn, Norrbotten och det lät bra!

Birgitta Traxel Bromma, sjukgymnast.

Bente af Edholm, Djursholm nuvarande ordf. i föreningen. Journalist mm.

Camilla Berg, Bromma. Kamrer.

Grupp 4 :

Övriga som (tror jag) helt enkelt bara triggat på utbudet 'kulturhistorisk resa till Ravenna':

Jon -Erik och Elinor Persson f d jordbrukare från Avesta. Jag vet vad sådana upplevt!

Ann-Marie och Gunnar Svensson hon från Simrishamn och gymnastiklärare, han fd språk och/eller religionslärare ?

Kristina Karlsson , Mölndal någon befattning vid räddningstjänsten StorGbg. Rakryggad!

Dag 1, fredag 15 april. Mariestad- Potsdam.

Jag var väl förberedd, hade sovit ett par timmar. Bara en rakapparat låg kvar och solladdade i ett fönster. Lilla bussen plockade upp Birgitta J, Marianne L och mig i Mariestad kl 5.00. Så Skövde 5.30, Skara 6.00. Dit kom också stora bussen med Per-Åke Eriksson dvs vår **PÅ**. Vårgårda 6.45 , Mölndal 8.00 och först kl 10.00 klev herr Ted Ernhill på i Falkenberg. Han hade alltså tur denne 3-barnspappa , lokförare, cellist, fotograf, perfektionisten och **livsnjutaren Ted** som hade inväntat oss till en McDonalds-frukost med nybryggt kaffe i Starbucks-klass.

Vi hade nu intagit våra slutliga sittplatser (revir) där väninnorn o äkta par satt tätt resten glest. 50 platser på 25 personer!! Framför mig sitter Ann-Marie o Gunnar S, till höger Birgit G och Ann-Britt B. Bakom Olga S och på andra sidan gången Avestaborna Jon-Erik o Elinor P. Min trygga värld.

Högt uppsatta i bussen hade alla panoramautsikt över det framglidande **skådespelet EUROPA !** Halland, Skåne , Danmark. Mat på färjan Gedser- Rostock, platt Nordtyskland med tallhedar.

fängelset och tar in på det pampiga Kleinmachnov New Hotel.

Ann Britt och Birgit skapar ett museum i Fristad (för arbetskläder?) Standardmat för bussgrupper= Wienerschnitzel och chokladpudding(eller panacotta).

Min rumskamrat är Lennart Axelsson. Rolig och lätt att umgås med.

Dag 2. Lördag 16 april. Potsdam- Passau.

Alla våra frukostar gick i överflödets tecken. Korv, ägg, skinka, bröd all slags pålägg, fil med all slags mysli, joser, fruktsallad, te, kaffe, wienerbröd, kakor. Kanske en doggybag (olika rymliga samveten) till extra lunch. Bra start varje dag. PÅ har en uppövd känsla för kaffe/kissa-pauser. Lugnt flöt vi in på små spännande ställen. I fururistiska Elbe Park en cafe machiato och del i Nos-styrelsens (Camilla Birgitta, Bente) bakelse. PÅ's färdskrivare kräver pauser. Vägarbeten i Prag ger oss ett improviserat off-road stopp i lilla Zatec där stans bykrog ordnar 26 wienerschnitzlar(!) på 30 min.

Lokalfärg och god öl. CW gajdade om allt även om vägar som vi inte åkte. Nämnade Braudels bok Medelhavet. Kultur och politik från förr till nu.

Vi råkade komma nära Chomutov där jag var för Sandviks räkning vid det gamla tyska stålverket. Då 1980 var Karl Göran Bengtsson ständigt närvarande. Man eldade kol med 10% svavelhalt och den sötsura doften kanske bidrog till att 25% av innevånarna var romer. Maten kostade då ingenting.

Böljande landskap i Böhmerwald och vi dyker ned i tyska Passau treflodstaden där Ilz och Inn förenas med Donau. Achat Comfort Hotel.

Dag 3. Söndag 17 april. Passau- Mestre (nära Venedig).

Morgonpromenad med Lennart. Göran E berättar om sina möten med Verner Lindblom, mannen som vände upp och ned på Sveriges historia. Båda bor i Götene. Snöhöljda berg och blommande dalar. Senvår. Lunch i centrum av Spittal an der Drau, Öserrrike. Liten pizza med fam Bucht medan de flesta sjunker ned i slottsparkens uteservering. Får reda på att NOS-Bente valt Kärntner Museum framför mat. För knapp tid men jag betalar inträde och får se äkta interiörer från gruvor, verkstäder, bondeliv och hem.

Vi tangerar Slovenien och går in i provinsen Friuli Venezia Giulia i Italiens NÖ hörn. Här i Udine spelade Götene stolthet Göran E's granne fotbollsprouffset Arne Selmosson i Udinese på 50-talet. Nu är vi på platta Poslätten med bevattning, frukt, vin. CW gjorde misstaget att kalla Mestre en ful liten förort - det straffade sig. Våra 2 GPS ar kom inte överens vid avfarten från betal-autostradan och PÅ fick göra en halvtimmas straffrunda. Pampiga hotell Albatross bjöd på (hör o häpna) pasta, fisk (tyvärr torr) och grönsaker. Landskapet heter Veneto.

Dag 4. Måndag 18 april. Mestre(Venedig) – Ravenna.

Tåg till Venezia en av världens stora turistmål. Båt runt ön, stenhus i vattnet, gondoler, krimskrams, köer - bättre än på bio. Och vår grupp känsla mår bra när vi höll ihop. Skönast var kaffet vid det stillsamma Konstantinopellejonet som Venedig stulit (Nåja vi stal ju silverbibeln).

På lejonet har vikingar klottrat med runskrift. Gick runt San Marcoplatzen och tog kanalbåt tillbaka (obs- ej Göta Kanal.) Po-slätten söderut till vårt huvudmål- Ravenna! Jolly Hotel ligger centralt. Vi är i landskapet Emilia Romagna, där Bologna är huvudorten.

PÅ talade till oss vid middagen: ”Ni är en lättkörd och bra (något åt det hållet) grupp.” På något sätt återgäldade vi komplimangen. Det är ju PÅ som agerat. Och som Nacka Skoglund sjöng; vi hänger mä, vi hänger mä.... Och halva resan är ju kvar! Vi har dock hittills undvikit att supa, slåss o svärja!

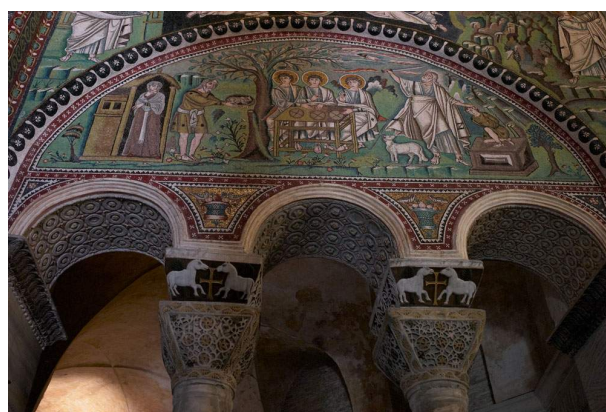
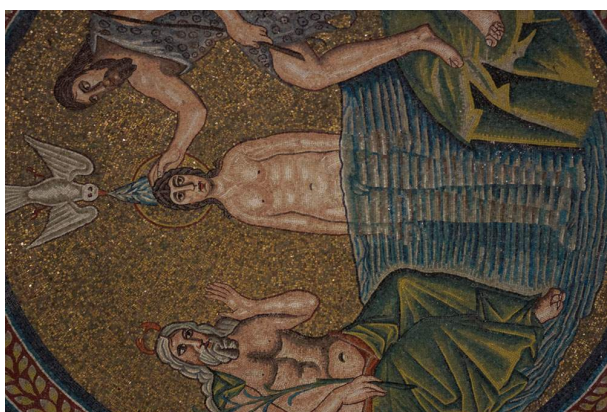
S4 **Ravenna** hade alltså sin storhetstid på 500-talet och har inte blivit en miljonstad. Plötsligt står vi här med 7 världskulturarv inom gångavstånd och med det 8'onde = Basilika di san Apollinare di Classe på km-avstånd. Världsarven drunknar inte bland skyskrapor utan dominerar fortfarande staden. Inga Coca-Cola-turister syns till. Bara Ted Ernhill på den bästa kaffebaren. Här är vi kulturbesökarna.

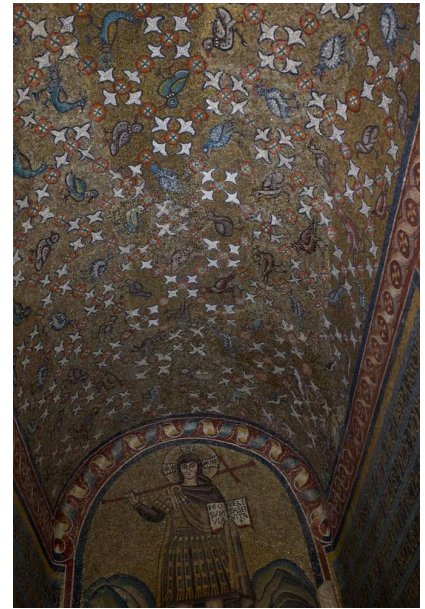
På kvällspromenaden insuper vi Ravenna.

CW's långa föreläsningar och bildspel hade 'lyft' resan högt över det normala. Vi är mentalt väl förberedda !

Dag 5. Tisdag 19 april. Ravenna.

Lång frukost, trottoarkaffebaren. Först kl 10 tågade vi ut med hopvikt stadskarta i handen och Gud i hågen. Vårt första offer var litet och överskådligt:

Världsarv nr 3: **Battistero degli Ariani** (Arianernas dopkapell). Teoderik o grabbarna var arianer. Dvs Jesus är skapad av Gud men inte Guds son. En skäggstrånyans som man kan bråka om. Kapellet var 6-kantigt och dopfunten (vuxendop ?) likaså. Mosaik överallt. Snyggast för dagen?

Så nr 4. **Battistero degli ortodossi** (de ortodoxas dppkapell) och nr 5 :**Capella di san Andrea**. Några foton skulle behövas här för att illustrera!

Lunch och lång promenad med Göra E och återsamling vid,

nr 1 :**Basilica di san Vitale** och så nr 2 . **Mausoleo di galla placidia**. Pampiga saker. Mosaik, mosaik, mosaik. Pelare med kapitäl, krucifix, vaxljus och orgelmusik. En viss mättnad smyger sig in. Det är skönt att bara sitta tyst i dunklet. Eller att sitta ute i skuggan och småprata. Gångavstånd ,lagom varmt och— ganska underbart!

Gemensam middag. Otroligt att:

- Helena Bucht är verksam på Gengåvan i Skövde där också min bror Alf finns.

–Stina Bucht just skickat ett kort för att hedra sin bortgångna hushållssemenariekollega Asta Nilsson i Kvarnegårn 5 km från mig i Ekeskog, (Hemma från vår resa gick jag in till Olle i Kvarnegårn och vi fick en så trevlig pratstund).

–veterinären Rune Bucht berättade om Pajala och stämpelresan till Los Angeles.

–Bengt Persson(Skulptor) levde upp ordentligt när vi kom in på hans chef vid Volvo motor i Skövde Bruno Nilsson.Kraftkarlen , diskutastaren den något envetne Bruno köpte kraftverket Vråkefors 5 km från mig och umgicks med mina föräldrar.Brunos son Roger Nilsson är läkaren som skriver bok efter bok om sina världsomseglingar i Whitbread Race numera Volvo Ocean Race om mandomsprov på ständigt jakt efter sin fars kärlek. Om denne fadern Bruno sa Bengt P lakoniskt;” Ja en ville ju inte gärna va osams män”.

Vår 94-åring Hans höll ett tal där han nog missförstått det där med initiativet till resan.Men Hans har ju initierat hela Historieforum. Det är vackert så och Hans är fortfarande ´going strong´och värd att lyssna på.

Kvällspromenad till Piazza del popolo med Lennart o Göran.

Dag 6. Dymmelonsdag 20 april. Ravenna.

Lång frukost igen därefter Teds trottoarkafe. Cafe americano.

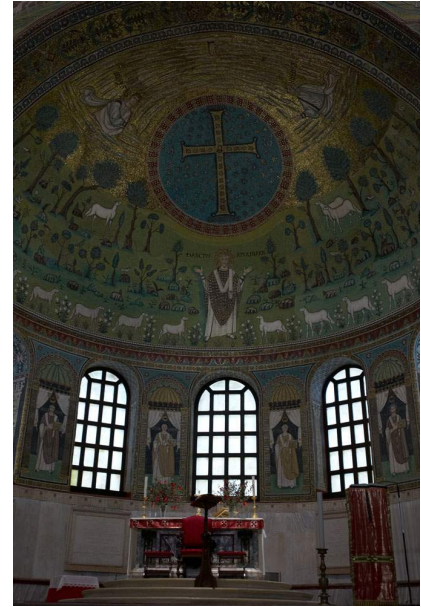

Så resans höjdpunkt; 900 m promenad till nr 7. Mausoleo Teodorico. Byggt ca 520. Stod då i havet. (På väg ut passerar vi den militärförläggning som Venezianerna byggde på 1400-talet). Mausoleet ser ut som en tvåvånings tårta. Taket är en homogen huggen sten diameter 11 m vägande 230 ton! I övre våningen tronar sarkofagen i röd marmor liknande ett gammaldags gjutjärns- s5 badkar. I övrigt ger mausoleet ett närmast plundrat intryck . Utvändigt huggna bårder. När Teoderik intog sitt rike lär han haft en arme på 300.000 man (brasklapp,sådana siffror är ofta överdrivna).Teoderik lär ha dött i sitt mausoleum, slagen av blixten. I Ravenna fanns en Teoderik- **ryttarstaty** i brons som Karl den stor flyttade till Aachen i Tyskland. I Germansk litteratur kallas Teoderik för **Didrik av Bern** (Bern = Verona). Kunskap om honom spreds upp till skandinavien. Hans namn finns på Rökstenen. Om Ingemar Nordgren (förf. till Goterkällan) eller göteborgsarkeologen Bengt Nordqvist (gräver i Finnestorp) varit med hade vi fått höra om många avtryck i Sverige av det maktcentrum som Teoderik var en viktig del av. Hans och Olga tog taxi tillbaka.

Vi fortsatte med **nr 6: Basliica di san Apollinare nuovo.** 38 m hög med takstolar och sidoskepp.Mosaiken ganska enorm, t ex de bugande tre konungar och tre seglande båtar (CW's specialitet).

Sedan lunch och så nya tag: Buss ut till **nr 8 : Basilica di san Apollinare in classe**. Blev färdig 549 med biskop Maximianus som byggherre och bankiren Julius Argentarius (gjord av silver ?) som donator. Liknar den förra. Mittskeppet 15 m brett(jag stegade). Mycket påkostade kapitäl och bågar till de kolonner som skiljer huvudskepp och sidoskepp. (jag använder nog inte rätt facktermer här men..) Sfäriskt tak i koret fullsmockad med mosaik – en massa får och minst två jättestora duvor. En del av det ursprungliga mosaikgolvet hade 'tagits fram'. Utanför templet skockades män från Senegal i sin bästa ålder. De sålde solglasögon!!!!

Gemensam middag.

Dag 7. Skärorsdag 21 april. Ravenna – Bologna.

Frukost med Birgit S och 'Oraklet från Fristad' dvs Ann-Britt B. (ho tål skämt å förresten så ä dä beröm). Färden går rakt västerut till la Grossa (den feta) eller la Rossa (den Röda) dvs staden **Bologna**. Alla utom la Olga ska med tåg **till Firenze dvs Florens**. Stort biljettrassel men det löser sig genom **PÅ**, dock 'på håret' (obs ej på spåret). Iväg i 270 knutar eller knyck ! Nu stundar resans höjdpunkt (!) för byggmästare Hans E som vill återse sina älskade och oöverträffade valvbågar i Duomo-kyrkan. Men ve och fasa, när Hans o Lennart antrar Piazza del duomo så är påskveckans köer oändliga!! De kommer inte in!

Firenze vill vara främst i Italien på konst o litteratur. Bocattio, Machiavelli.. Vi går i skock längs Arn till det mäktiga museet Ufizierna (Birgitta J vill kalla det för kontoret). Vi gick längs Arn (ej riddaren) och BengtP tog av vid fel bro och höll på att försvinna för alltid. Här är lika turistiskt som i Venezia och dessutom påskvecka. Vi skulle ju av vid den gamla bron Ponte vecchio ! Så småningom är vi inne bland ett otal rum där konstmecenater låtit avbilda framförallt sig själva och naturligtvis halvnakna fruntimmer (jag är lite vanvördig ibland). Tyvärr tänder jag inte ens på Boticellis 'Venus Födelse'. Jag övertalar Ted att gå med till Duomo-kyrkan och glädjas med Hans som vi tror sitter där inne med ett saligt leende och blickar upp mot de höga valven. På väg ur kontoret passerar vi källaren som har foton i storformat på de hantverkare som

renoverat kontoret. Då träder finsmakaren Ted fram. Skärpa, kornighet, ljus, kontrast – han godkänner absolut ingenting. Så- tänk om vi alla kunde få ta del av Ted's bilder från resan? Vi äter lite och--- duomon har redan stängt! Tablå.Återsamling vid Piazza de la stazione och som vanligt –ALLA dyker upp.CW pratar franska på vägen hem. Jag tänker på Florens. Vilke jobb att putsa och måla alla ganska höga hus och alla kyrkor. Med vittrande utsmyckningar. Ett evighetsjobb! Efter div utflykter återkom även Olga till Hotel Cosmopolitan. Middag med skålar flera tal. **Avsked till Italien** var det. Ann-Britt läste på vers en hyllning till CW. Det var han värd! Hurra.! Vi skulle starta extra tidigt nästa morgon så- Gunnars hedervärda förslag s6 om en körövning innan frukost för att senare i bussen hylla påsken- det förslaget föll.

Dag 8. Långfredag 22 april.Bologna- Innsbruck.

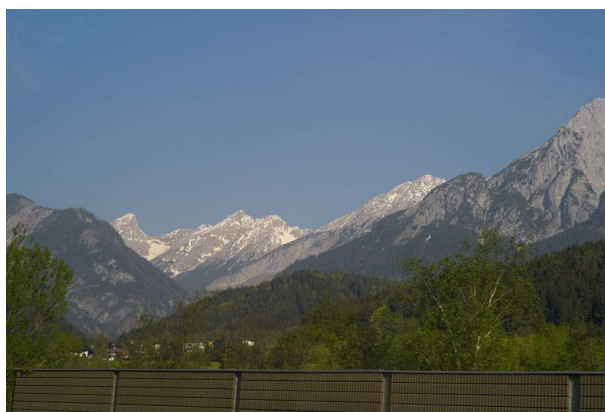
On the road again!Varje stad i Po-deltad hade varit värd en mässa. Bologna, Modena, Ferrara, Verona, Milano förstås... Men vi njuter av bussens panorama igen. Om jag i ett anfäll av nästan Tediensk kräsenhet skulle önska något? Då skulle det vara en tur in i en gammaldags o lantliga byn där vi skulle avnjuta 'solens mat' precis som han Hagström(?) som smacker och smakar på maten så där trevligt inställsamt i köket bland berömtvultna sköna matronor. Obs-jag klagar inte. Bara en tanke.

Vid kaffestoppet kunde vi köpa 4 fl vin för 90 kr. 'Vackert' matstopp vid Gardasjön.För en gångs skull lite missförstånd om tiden.

PS. I min berättelse stryker jag avsiktligt sidodebatten om dödsängel och religiös vidskepelse.Den kräver för mycket plats och att Gunnar S får ha med sin version. Jag vill kort **motivera mitt klimatinlägg**:Den av oss människorsakade klimatändringen är onödig. 13 % av världens militärutgifter räcker för global utbildning, familjeplanering,återställa regnskog, bara använda förnybar energi osv. Se Lester R Brown:Plan B 4.0. Vi är redan för sent ute. Sverige gör på tok för lite och Kina gör mer än USA. Det krävs en väckelse. Senegaleserna i Ravenna är ett tidigt tecken på vad som nu händer. Jag tar hellre på mig den irritation som några kanske kände inför min predikan – än avstår från att vara profet. **DS**

Gunnar S sjöng en koral,riktigt fint, och berättade om att ordet påsk= peschara på hereiska ,betyder gå förbi.Han fortsatte också på sin flerdagsgåta om de kappridande kamelryttarna som tävlade om ett arv. Dens kamel som kom fram sist vann arvet. Hoppas alla vet svaret?

CW berättade om pålning, stäk, mot fientliga fartyg i Östersjön. Sedan om kristendomens första år. Om solguden Isis, Colloseum, katakomberna, slavar, Tertullianus. År 325 blev kristendomen statsreligion i Rom genom Constantin.Då fanns arianer, monofyriter, nestorianer(i Kina) osv.Ny bok: Det heliga skrinet av Yngve Härn. Se t ex Broddetorpskrinet i Skövde trakten.

Fantastisk **resa över Alperna**.- upp 1400 m.Vilka vyer. Ted letade kameravinklar. Först såg vi olympiabacken sedan hela Innsbruck. Vid middagen på Hotel Central firade vi däkan Bente af E som fyllde femtielva år. Vi hurrade.Bengt P skrattade gott och lutade mera åt att det var 27 år som gällde. Sånt kallas väl komplimang? Hans E ställde sig upp och talade om katastrofen i Florens.Det blev dödstyst innan alla förstod katastrofens omfattning. Dvs att Hans inte kom in i domen eller katedralen med de högsta valven.Stämningen lättade . Jag ska åka till Hans och titta i hans tjocka praktverket om det ännu ööverträffade bygget i Florens.

Snygga gågator lockade till kvällspromenad.

Uteserveringarna var välbesökta och kvällen ljum.

Extraprat om Per-Åke =**PÅ i förgrunden**: Det var väl här i Innsbruck som gatorna lagts om och PÅ fick parkera oplanerat långt bort ? På PÅ's klädsel läser tydligen kollegorna omedelbart 'bussförare'! På promenad hem till Centralhotellet fångades han upp av en tjeckisk buss som var helt lost (=förvirrad ,

borta, visste inte var han var, ute och reste). PÅ åkte med den tjeckiska bussen för att leda rätt. Men när På sa höger eller right då svängde tjecken vänster. Det blev väl tecken språk till slut..Jag tänker också på resenärer genom alla tider.På handelsmän, luffare, legosoldater, hantverkare som byggde kyrkor i Norden. Pilgrimer med sina leder.Flyktingströmmar, människohandel, brottslighet..... PÅ ser naturligtvis mycket när han kör ”på kontinenten”. Man bör nog inte ha svaga nerver för ett sådant arbete.Ansvarig för en hel busslast krävande människor! s7 Kreditkort löser mycke och det är skönt med Euron. PÅ´s kontakter med hemmakontoret var flitiga (Margareta Nyberg m fl). Om väder och trafik. Polisen innan Brennerpasset kollade Man- bussens brandsläckning. Upptäckte för många körtimmar i Tjeckien men köpte förklaringen med trafikproblem. Redan av det allmänna intrycket när man stiger på `vår` buss kannog mycket utläsas. Vi svenskar är ju kända för våra många tack.Tack,tack. Tusen tack! Vi sa sa nog en del i den vägen till dig PÅ men allt behövde heller inte sägas! Med vår entusiasm och nyfikenhet och kryddad avCW´s verbala krumbukter låg alltid en skön känsla av välbehag i luften. Tack ändå!

Dag 9. Påskafton 23 april. Innsbruck- Dessau.

Frukost på Hotel Central med Bengt P ,Lennart A,Helena o Stina Bucht. Underbar resa genom blommande alper ned i Bayern. Långt middagsstopp i i **Nyrnberg.**

PÅ lyckades komma in gamla stan med `historiskt bratwurst-kök`. Vi gick på doften från Hauptmarkt ! Faktiskt mycket gott med korv o öl. Utsvultna som vi var? Trots sitt dåliga knä ville Bente gärna se Tyska nationalmuseet en bra bit bort vid stadsmuren.Jag agerade stödtruppoch vi hann se stora entrehallen med bokförsäljning och plancher.Ljust och supermodernt. Iväg 1/3 och PÅ räknade till 26.

Så till CW och den osannolika slakten av en hel romersk legion i Teutoburgerskogen . Läs amerikanen Peter Wells bok.Från romarnas fasta garnison vid Köln utvidgade man riket norrut.Lokala soldater anställdes. En var Herman latiniserad till Arminius.Kommandanten Varius sommarexpedition år 7 gick genom den oländiga och branta skogen med träskmarker.Här gick legionen 4 man i bredd mot vanliga 8. I ett strategiskt skickligt överfall dödade Herman och hans folk hela legionen. Någonting fruktansvärt men denna massaker stoppade romarnas expansion norrut. De fick också mycket att göra med uppror i Dacien, österut. Varius tog sitt eget liv. Vi lämnar Bayern passerar Thyringen. Övernattar i Dessau i Sachsen-Anhalt. Radisson Blu Furst Leopold Hotel. Här bodde vi som kungar, förlåt furstar.

Dag 10.Påskdagen 24 april 2011.Dessau- Mariestad.

Tidig start för den sista och långa resdagen. Vi siktade på färja från Rostock. Blev något sena och ställde om till Puttgarten. Kryssade mellan Hamburg och Lybeck.

CW var inne på danska husgårdar. Dorestad 600, Ribe som blev stad 710,Hedeby med dess försvarsmur, Dannevirke muren tvärs över Jylland, Harald Klack den förste nordiske kung som blev kristen ca 810. Båtar och båtgravar där Sutton Ho ca 650 i England har klart västsvenska inslag, Oseberg 834, Ladby och Tune 900, Gokstad i Norge 960.

Mat och presentköp på färjan till Rödby. Genom det fortfarande dejlige Danmark halvsover en något blasé resegrupp. Tankarna fladdrar. Hemkomsten,planering för nästa dag, vi smälter allt vi upplevt. CW den

outröttlige beskrev Karl X Gustaf ,den oövervinnlige, som drog runt i Polen upp genom Danmark och över Bälten. Hela Danmark höll på att stryka med men så dog Karl 1660.

Färja till **Hälsingborg**. Jag känner mig klumpig vid avsked . Det är väl onödigt –vi har ju bara berikats med gemensamma upplevelser. Många kommer att träffas igen och då kan vi umgås ogenerat och filosofera om äventyret Ravenna. Så lämnar vi då skutan i omvänd ordning. Ted i Falkenberg, Kristina i Mölndal lika rakryggad som den 15´de, Ann-Britt o Birgit i Vårgårda osv.Sist av från lilla bussen är läkarsekr o översättaren Birgitta J ,blivande biosfärgajden Marianne L och jag Sven K skogsbonde.Klockan är nära 24.

Sid 8

PS Tre bilande Sthlm-are hälsade på CW och Kristina D som visade Kinnekulle mm. På väg mot huvudstaden passade det perfekt att kinesa hos mig i Ekeskog vid Göta kanal. Jag hade ett dygn på mig att städa.Det blev 2 övernattningar för 3 glada damer. Vi hälsade på Göran A och fotograferade herefordtjuren Sam som kanske blir omslagspojke på NOS tidning. DS.

Varma hälsningar från Sven K. i Ekeskog 2011 06 13.

